

	Grupa Penta Hospitals Polska Szpital ZDROWIE w Kwidzynie	Diagnostyka Obrazowa
	Załącznik nr 7 do KW – DO 2	
	Przygotowanie do badania Pasaż przewodu pokarmowego	Data wydania: Nr wydania: 2

PRZYGOTOWANIE DO BADANIA PASAŻ PRZEWODU POKARMOWEGO

Cel badania

Jest to badanie przewodu pokarmowego z użyciem promieniowania rentgenowskiego i podanego doustnie kontrastu. Pozwala ocenić czas przemieszczania się kontrastu przez pętle jelita cienkiego, grubego oraz wykryć ewentualne zmiany patologiczne.

Na czym polega badanie?

Badanie kontrastowe górnego odcinka przewodu pokarmowego powinno zostać wykonane zarówno w pozycji stojącej, jak i leżącej, w różnych ułożeniach ciała pacjenta, tak aby podany doustnie kontrast równomiernie pokrył ściany przewodu pokarmowego. Najczęściej pacjent otrzymuje do wypicia gęstą zawiesinę siarczanu baru (preparat barytu), która jest przygotowana tak, by jak najdokładniej pokryć ściany przewodu pokarmowego. W przypadku podejrzenia nieuszczelności w badanym odcinku drogi pokarmowej lub wykonywania badania po zabiegu operacyjnym w celu oceny drożności i szczelności zespolenia zamiast barytu stosuje się rozpuszczalny w wodzie jodowy środek cieniujący.

Kontrast to substancja chemiczna, zazwyczaj na bazie związków jodu (jonowych lub niejonowych). Pozwala na uzyskanie obrazu badanych obszarów poprzez pochłanianie części promieni (zaciemnia lub rozjaśnia widoczność badanych miejsc).

Przygotowanie do badania

- badanie kontrastowe górnego odcinka przewodu pokarmowego powinno być wykonywane na czczo,
- pacjent w dniu poprzedzającym badanie nie powinien jeść także kolacji lub powinien zjeść wcześniej lekki posiłek wieczorny,
- w noc poprzedzającą badanie pacjentowi nie wolno spożywać żadnych posiłków ani przyjmować płynów,
- w dniu badania pacjent nie powinien palić papierosów, zwiększa to bowiem czynność wydzielniczą i perystaltyczną przewodu pokarmowego,
- przed badaniem pacjent powinien zgłosić lekarzowi prowadzącemu przyjęte w danym dniu i dobie poprzedzającej leki oraz inne środki o działaniu farmakologicznym,
- należy zdjąć biżuterię, zegarek, pasek i inne metalowe przedmioty.

Ograniczenia, które mogą pojawić się podczas wykonywania badania:

- **Stan ogólny pacjenta** - ciężki stan pacjenta (niewydolność oddechowa, krążeniowa, niemożność współpracy), brak możliwości utrzymania pozycji stojącej lub leżącej przez czas badania, pacjent nieprzytomny lub niewspółpracujący (ryzyko aspiracji kontrastu)

	Grupa Penta Hospitals Polska Szpital ZDROWIE w Kwidzynie	Diagnostyka Obrazowa
	Załącznik nr 7 do KW – DO 2	
	Przygotowanie do badania Pasaż przewodu pokarmowego	Data wydania: Nr wydania: 2

- **Ryzyko aspiracji kontrastu** - zaburzenia połykania (np. po udarze, w chorobach neurologicznych), znaczne ryzyko zachłyśnięcia (w takich sytuacjach zamiast barytu stosuje się kontrast wodno-jodowy)
- **Podejrzanie perforacji przewodu pokarmowego** baryt jest przeciwwskazany, ponieważ jego przedostanie się poza przewód pokarmowy (do jamy otrzewnej) może wywołać ciężkie zapalenie otrzewnej, w tym przypadku stosuje się wyłącznie kontrasty rozpuszczalne w wodzie (np. Gastrografin)
- **Ciąża** - ze względu na promieniowanie jonizujące badanie jest przeciwwskazane, chyba że istnieją istotne wskazania i nie ma alternatywy (np. MR)
- **Alergia na kontrast wodno-jodowy** - w przypadku konieczności użycia środka jodowego (np. perforacja) należy uwzględnić wywiad alergiczny i rozważyć premedykację lub alternatywne metody diagnostyczne
- **Niewłaściwe przygotowanie pacjenta** - brak pozostania na czczo (minimum 6–8 h), zaleganie treści pokarmowej w przewodzie pokarmowym, niewłaściwe opróżnienie jelit (może ograniczyć jakość obrazowania)
- **Otyłość znacznego stopnia** - ograniczona jakość obrazów RTG z powodu trudniejszej penetracji promieniowania.

Możliwe działania niepożądane

- **Powikłania związane z kontrastem:**
 - **Aspiracja kontrastu do dróg oddechowych** – szczególnie u pacjentów z zaburzeniami połykania (ryzyko zachłystowego zapalenia płuc).
 - **Perforacja przewodu pokarmowego** – bardzo rzadkie, ale poważne:
 - jeśli użyto barytu - może spowodować ciężkie zapalenie otrzewnej,
 - jeśli użyto kontrastu wodno-jodowego - powoduje mniejsze ryzyko, ale może wywołać zaburzenia wodno-elektrolitowe.
 - **Reakcje alergiczne na kontrast wodno-jodowy** – wysypka, świąd, skurcz oskrzeli, wstrząs anafilaktyczny (bardzo rzadko).
 - **Zaburzenia żołądkowo-jelitowe** – nudności, wymioty, biegunka po kontrastach jodowych; zaparcia po barycie.
- **Powikłania techniczne:**
 - **Zachłyśnięcie barytem** – u pacjentów nieprzytomnych lub z dysfagią.
 - **Niedrożność jelit** – baryt może powodować powstawanie złożeń i zaostrzać niedrożność u osób z już istniejącymi zmianami w jelitach.
- **Ekspozycja na promieniowanie:**
 - Choć dawki są stosunkowo niewielkie, badanie wiąże się z narażeniem na promieniowanie jonizujące.
 - Szczególne znaczenie ma to u kobiet w ciąży i u dzieci.
- **Reakcje ogólne pacjenta:**
 - Uczucie dyskomfortu, bólu brzucha, wzdęcia, pragnienie.

	Grupa Penta Hospitals Polska Szpital ZDROWIE w Kwidzynie	Diagnostyka Obrazowa
	Załącznik nr 7 do KW – DO 2	
	Przygotowanie do badania Pasaż przewodu pokarmowego	Data wydania: Nr wydania: 2

PASAŻ PRZEWODU POKARMOWEGO

BADANIE RENTGENOWSKIE Z KONTRASTEM

Informacje dla Pacjenta

CEL BADANIA

Jest to badanie przewodu pokarmowego z użyciem promieniowania rentgenowskiego i podanego doustnie kontrastu.

Pozwala ocenić czas przemieszczania się kontrastu przez pętlę jelita cienkiego, grubego oraz wykryć ewentualne zmiany patologiczne.

NA CZYM POLEGA BADANIE?

Pacjent otrzymuje do wypicia gęstą zawiesinę siarczanu baru (preparat barytu).

W razie potrzeby stosuje się wodny środek cieniujący na bazie jodu.

Badanie wykonywane jest w pozycji stojącej i leżącej, w różnych ułożeniach ciała, aby kontrast równomiernie pokrył ściany przewodu pokarmowego.

Wykonywane są zdjęcia rentgenowskie, które pokazują przemieszczanie się kontrastu przez pętlę jelita.

 Kontrast to substancja chemiczna, zazwyczaj na bazie związków jodu (jonowych lub niejonowych). Pozwala na uzyskanie obrazu badanych obszarów poprzez pochłanianie części promieni (zaciemnia lub rozjaśnia widoczność badanych miejsc).

PRZYGOTOWANIE DO BADANIA

Badanie wykonywane jest na czczo.

W dniu poprzedzającym badanie nie jedz kolacji lub zjedz wcześniej lekkie posiłek wieczorny.

W noc poprzedzającą badanie nie spożywaj żadnych posiłków ani płynów.

W dniu badania nie pal papierosów – zwiększa to czynność wydzielniczą i perystaltyczną przewodu pokarmowego.

Przed badaniem zgłoś lekarzowi przyjęte leki oraz inne środki o działaniu farmakologicznym.

Zdejmij biżuterię, zegarek, pasek i inne metalowe przedmioty.

OGRANICZENIA – KIEDY BADANIE MOŻE BYĆ UTRUDNIONE LUB PRZECIWWSKAZANE

Stan ogólny pacjenta

Ciężki stan pacjenta (niewydolność oddechowa, krążeniowa, niemożność współpracy), brak możliwości utrzymania pozycji stojącej lub leżącej przez czas badania, pacjent nieprzytomny lub niewspółpracujący (ryzyko aspiracji kontrastu).

Ryzyko aspiracji kontrastu

Zaburzenia połykania (np. po udarze, w chorobach neurologicznych), znaczne ryzyko zachłyśnięcia (w takich sytuacjach zamiast barytu stosuje się kontrast wodno-jodowy).

Podejrzenie perforacji przewodu pokarmowego

Baryt jest przeciwwskazany, ponieważ jego przedostanie się poza przewód pokarmowy może wywołać ciężkie zapalenie otrzewnej. Stosuje się wyłącznie kontrasty rozpuszczalne w wodzie (np. Gastrografin).

Ciąża

Ze względu na promieniowanie jonizujące badanie jest przeciwwskazane, chyba że istnieją istotne wskazania i nie ma alternatywy (np. MR).

Alergia na kontrast wodno-jodowy

W przypadku konieczności użycia środka jodowego (np. perforacja) należy uwzględnić wywiad alergiczny i rozważyć premedykację lub alternatywne metody diagnostyczne.

Niewłaściwe przygotowanie

Brak postawienia na czczo (min. 6-8 h), zażeganie treści pokarmowej w przewodzie pokarmowym, niewłaściwe opróżnienie jelit – może ograniczyć jakość obrazowania.

Otyłość znacznego stopnia

Ograniczona jakość obrazów RTG z powodu trudniejszej penetracji promieniowania.

MOŻLIWE DZIAŁANIA NIEPOŻĄDANE

1. Powikłania związane z kontrastem

- Aspiracja kontrastu do dróg oddechowych** – szczególnie u pacjentów z zaburzeniami połykania (ryzyko zachłystowego zapalenia płuc).
- Perforacja przewodu pokarmowego** – bardzo rzadkie, ale poważne:
 - jeśli użyto barytu – może spowodować ciężkie zapalenie otrzewnej;
 - jeśli użyto kontrastu wodno-jodowego – powoduje mniejsze ryzyko, ale może wywołać zaburzenia wodno-elektrolitowe.
- Reakcje alergiczne na kontrast wodno-jodowy** – wysypka, świąd, skurcz oskrzeli, wstrząs anafilaktyczny (bardzo rzadko).
- Zaburzenia żołądkowo-jelitowe** – nudności, wymioty, biegunka po kontrastach jodowych; zaparcia po barycie.

2. Powikłania techniczne

- Zachłyśnięcie barytem** – u pacjentów nieprzytomnych lub z dysfagią.
- Niedrożność jelit** – baryt może powodować powstawanie złożeń i zaostrzać niedrożność u osób z już istniejącymi zmianami w jelitach.

3. Ekspozycja na promieniowanie

- Choć dawki są stosunkowo niewielkie, badanie wiąże się z narażeniem na promieniowanie jonizujące.
- Specjalne znaczenie ma to u kobiet w ciąży i u dzieci.

4. Reakcje ogólne pacjenta

- Uczucie dyskomfortu, bólu brzucha, wzdęcia, pragnienie.

W razie pytań lub wątpliwości zapytaj personel medyczny. Jesteśmy po to, aby Ci pomóc.